WIKIPEDIA

# Historio

**Historio** esas la cienco qua studias pasinta eventi, tradicionale de la homaro. Ol uzas metodi propra de la Homala e Sociala Cienci, ma anke metodi de la cienci di la naturo, facanta multafoye interdiciplinala studii.[1] Ca studii apogesas maxim ofte en skribita dokumenti, ma ank en l'arto, teknologio, edc, de pasinta epoki. Ofte on uzas anke interviuvi, arkeologiala trovuri, fotografuri, arto-verki, edc. L'epoko ante l'aparo di skribo-sistemi nomesas prehistorio.

On povas studiar historio de diversa vidopunti, exemple historio sociala, kulturala, ekonomikala, politikala, militala, edc.

## Indexo



## Etimologio

La vorto *historio* venas del anciena vorto Greka *ἱστορία*, qua povas tradukesar kom "inquesto" od "informo", de la verbo *ἱστορεῖν* ("inquestar"). De lo naskis la Latina vorto *historia*.

Proto-Indo-Europana vorto esas **wid-tor-* (de la radiko **weid-*, "savar, vidar"; * = hipotezala konstrukturo), anke en la Latina vorti kom "ideo" o "visiono", en la Germanala *wit*, *wise* o *wisdom*, la Sanskrita *veda*, e la Slava *videti* o *vedati*, en altra lingui di l'Indo-Europana familio.

La vorto en Greka antiqua *ἱστορία* uzesis da Aristoteles ye lua *Περὶ τὰ ζῷα ἱστορίαι* ('Historio dil animali'). La termino derivis de *ἵστωρ* ('testo, judicianto, saja homo'). On povas trovar diferanta uzi di *ἵστωρ* ye Homerala himni, Heraklitos, e.c.

## Divido di la prehistoriala e historiala tempo

| Prehistorio | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Petroepoko | | | | | | Metaloepoko | | |
| Paleolitiko | | | Mesolitiko | | Neolitiko | Kuproepoko | Bronzoepoko | Feroepoko |
| Frua paleolitiko | Meza paleolitiko | Posa paleolitiko | Epipaleolitiko | Protoneolitiko | | | | |

| Historio *(ocidentala)* | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Protohistoria | Antiqueso | | Mezepoko | | | 15ma yarcento | Moderna ero | | 18ma yarcento | Nun-tempala ero | | |
| | | | | Baja Edad Media | | | | | | | | |
| | Klasika antiqueso | Posa antiqueso | Mezepoko | Plena Edad Media | Krizo di la mezepoko | | 16ma yarcento | 17ma yarcento | | 19ma yarcento | 20ma yarcento | 21ma yarcento |

## Historio segun regiono

| Afrika | Amerika | Azia | Europa |
|---|---|---|---|
| Sudafrika | Usa<br>Kanada<br>Mexikia<br>Arjentinia<br>Brazilia<br>Chili | Chinia<br>Japonia<br>India | Francia<br>Germania<br>Hispania<br>Rusia<br>Italia<br>Unionita Rejio |

## Historio de diversa vidopunti

- Kulturala historio
- Religiala historio
- ...

## Videz anke

- Arkeologio
- Paleontologio
- listo di yarcenti
- Deskovristi

## Referi


1. TUÑÓN DE LARA, Manuel (1985). - *Por qué la Historia* - Barcelona : Aula Abierta Salvat.


## Extera ligili

- Nova horizonti (http://www.literaturo.ido.li/novahorizonti.pdf)